Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Psykiatri och Samverkan
Terese Strenger

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2025-12-03

HSN 2025-0705

Psykiatriutskottet

Samverkan mellan Region Stockholm och Stockholms stad för insatser vid HVB i stadens regi

Ärendebeskrivning
Samverkan med Stockholms stad om vård på HVB-hem för barn och unga i stadens regi.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande

Förslag till beslut
Psykiatriutskottet beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att teckna överenskommelse med Stockholms stad om pilotprojekt med syfte att genomföra regionala vårdinsatser för barn och unga vid HVB-hem enligt tjänsteutlåtandet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
I budget 2025 fick socialnämnden i Stockholms stad i uppdrag att utreda förutsättningarna för att öppna och driva ett HVB i samarbete med Region Stockholm. Bakgrunden till uppdraget är det faktum att barn och unga som placeras utanför hemmet ofta uppvisar omfattande psykiatriska och somatiska hälsoproblem. Barn och unga på HVB utgör en diversifierad målgrupp, men oavsett problembild har de som regel omfattande psykiatriska behov. Det är till exempel inte ovanligt att de antingen har en konstaterad eller misstänkt neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, men att eventuell behandling saknas eller har avbrutits utan uppföljning från ansvarig läkare. Vad gäller somatiska problembilder är det vanligt med sömnrubbningar, dålig kosthållning och motion, underliggande sjukdomstillstånd och eftersatt tandhälsa. Mest framträdande är dock

varierande former av skadligt bruk, antingen av narkotiska preparat eller av alkohol.

Under våren tillsattes en arbetsgrupp med en utredare från hälso- och sjukvårdsförvaltningen, chefen för Stockholms stads HVB-verksamhet samt en utredare från socialförvaltningens kompetenscenter för barn och unga.

Arbetsgruppen utredde frågan genom att titta på behoven hos barn och unga som redan placerats inom någon av stadens nystartade egna verksamheter. Dessa verksamheter är Stockholms stads HVB-verksamhet Linden som vårdar flickor 14 - 17 år med psykosocial problematik samt HVB Almen som vårdar pojkar 13 - 15 år med ett begynnande normbrytande beteende.

Rollfördelning och ansvar enligt nuvarande regelverk
Socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården har utifrån gällande regelverk tillsammans ansvar för att placerade barn och unga får den hälso- och sjukvård och tandvård de har rätt till. Under placeringen ska Socialtjänsten verka för att placerade barn får den hälso- och sjukvård de behöver. Det betyder att socialtjänsten ska vara aktiv i att få till stånd undersökningar, insatser och behandlingar som barnet kan vara i behov av inom hälso- och sjukvården. Regionen ansvarar för att erbjuda en god hälso-, sjuk- och tandvård för personer som är bosatta inom Stockholms län. Regionen ansvarar för insatserna även om dessa ges inom ramen för vården vid en placering av ett barn eller ung person utanför det egna hemmet, oavsett placeringsform.

I socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen regleras att kommuner och regioner ska ingå överenskommelser om samarbete i fråga om barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet. Sedan 2021 finns en sådan överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm.

Överväganden
Under utredningen har framkommit att tydliga rutiner och en strukturerad samverkan mellan kommun och region är grundläggande för att barn och unga som vårdas på HVB ska ges tillgång till adekvat vård. Målgruppen är vanligtvis inte själv vårdsökande och ofta krävs ett motivationsarbete, som bygger på tillit och stabila relationer, för att få dem att ta emot stöd och genomföra behandlingen.

Den gemensamma utredningen har visat att behovet av regionens insatser vid stadens HVB är omfattande och att samverkan behöver utvecklas. Därför föreslås att ett pilotprojekt, för samverkan mellan Stockholms stad och regionen, etableras under en treårsperiod med uppstartsfas från januari 2026. Projektet omfattar:

- Att hälso- och sjukvård tillhandahålls på HVB Linden och HVB Almen. Dessa sjukvårdsinsatser utgår från specialiserad barn- och ungdomspsykiatri inom Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO).

- En överenskommelse mellan Stockholm stad och region Stockholm tas fram för att tydliggöra projektets syfte, omfattning, rollfördelning och finansiering.

- Pilotprojektet ska gemensamt utvärderas av parterna innan beslut om eventuell fortsättning eller utökning till att omfatta fler kommuner i länet tas.

Ekonomiska konsekvenser
Pilotprojektet finansieras med projektmedel och det ryms inom budgetram.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget förväntas få positiva konsekvenser för patientsäkerheten.

Utredningen visar att nuvarande hantering av läkemedel på HVB-hemmen inte alltid är patientsäkert, att de boende inte alltid har genomfört psykiatriska utredningar trots behov eller att de inte har påbörjat eller fullföljt behandlingar trots konstaterad diagnos.

Genom ett samverkansprojekt som innebär att vissa hälso- och sjukvårdsinsatser tillhandahålls på plats på HVB-hemmen skapas bättre förutsättningar för de placerade barnen att få tillgång till rätt hälso- och sjukvårdsinsats och att behandling genomförs på ett patientsäkert sätt.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslaget förväntas få positiva konsekvenser för jämlik och jämställd vård. Flera studier visar att barn och unga som placeras utanför hemmen inte får sina vårdbehov tillgodosedda i samma utsträckning som barn som inte blir placerade. Förslaget skapar förutsättningar för att vård enligt hälso- och sjukvårdslagen kan bedrivas på HVB-hemmen i syfte att på ett bättre sätt tillgodose dessa ungas vårdbehov.

Miljökonsekvenser
Förslaget förväntas få oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslaget förväntas få oförändrade administrativa konsekvenser.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Christoffer Bernsköld
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2025-12-03